

Kvalitetsrapport

Læring i Dagtilbud 2015-2016

HEDENSTED
KOMMUNE

Tofteskovvej 4
7130 Juelsminde
T: 79755000

Indhold

Kvalitet og udvikling i dagtilbud.....	3
Politik og strategi for dagtilbudsområdet	4
Pædagogiske Læreplaner.....	6
Pædagogiske læreplaner i praksis.....	6
KLAR til Læring	7
KLAR til Læring i praksis.....	7
Program for Læringsledelse.....	8
Program for Læringsledelse i praksis	8
Børneperspektivet	8
Sprogindsatsen	9
Sprogvurderinger og sprogstimulering i praksis	10
Det pædagogiske tilsyn.....	11
Sammenhænge	11
Forældresamarbejdet.....	11

Indledning

Hvert andet år samler Hedensted Kommune viden om kvaliteten på dagtilbudsområdet i en kvalitetsrapport.

Kvalitetsrapporten er et dialog- og udviklingsværktøj, og hensigten med rapporten er dels at gøre status på arbejdet i dagtilbuddene og dels at opsamle resultater og vurdere den faglige udvikling på området. Udgangspunktet for kvalitetsrapporten er bestemmelserne i Dagtilbudsloven, samt de kommunale indsatser og strategier.

Den seneste kvalitetsrapport blev udarbejdet ved hjælp af det digitale værktøj 'Activity'. Dette redskab blev opsagt ved udgangen af 2015. Således er nærværende kvalitetsrapport bygget op omkring og udarbejdet på baggrund af data fra det pædagogiske tilsyn, kommunens kortlægningsdata fra Program for Læringsledelse samt sprogvurderingsmaterialet.

Denne kvalitetsrapport gælder for 2015-2016.

Dagtilbudsområdet i Hedensted Kommune

I Hedensted Kommune er dagtilbudsområdet sammensat af den kommunale dagpleje og 27 kommunale daginstitutioner¹, hvoraf 15 er aldersintegrerede (0-6år). Derudover er der 3 private daginstitutioner og 27 private passere²

I forhold til den mere specialiserede indsats i dagtilbuddene, så arbejdes der tæt sammen med PPR og Team for inkluderende pædagogik (TIP-teamet)³

Fordelingen af antallet af børn, ses i nedenstående skemaer⁴.

Kommunale:	Dagplejen	Vuggestuer	Børnehaver
Antal børn	474	270	1292

Private:	Private passere	Vuggestuer	Børnehaver
Antal børn	99	17	90

Fordelingen af pladserne i de enkelte tilbud sker via den centrale pladsanvisning. Pladserne i de forskellige dagtilbud visiteres i tæt dialog med forældrene, institutionerne og dagplejepædagogerne.

Arbejdet foregår ud fra de politisk udstukne retningslinjer, og formålet er at sikre, at flest mulige forældre får tilgodeset deres ønsker ud fra en samlet vurdering af behov og muligheder i nærområdet.

¹ Inklusive 2 USFO'er

² Fordelingen pr.1.nov.2016

³ PPR og TIP-teamet er placeret i Læring i skolen, men føres fortsat tilsyn med minigrupperne, da de skal opfylde de krav der er beskrevet i Dagtilbudsloven

⁴ Tabellen viser antallet af børn pr.01.01.16.

I tabellen er børn fra andre kommuner eller kommunens børn, der passes i andre kommuner ikke medregnet

Hedensted Kommune har gennem de senere år oplevet et faldende børnetal. I nedenstående tabel ses udviklingen i børnetallet fra 2007 frem til 2016. Oversigten angiver antallet af fødsler pr. år.

Årgang	'07	'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16
Fødsler	611	588	565	555	463	434	445	444	431	315*

* Tallet for 2016 dækker frem til 01.11.16

Udviklingen i børnetallet betyder, at der løbende er kapacitetstilpasning på området.

Kvalitet og udvikling i dagtilbud

Gennem en række forskelligartede tiltag, der altid har fokus på kerneopgaven, arbejdes der målrettet med kvalitetsudvikling af området. Ved at styrke og udvikle den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddene er det overordnede formål, at fremme og sikre børns trivsel, læring og udvikling⁵.

Det er af flere grunde vigtigt, at dagtilbuddene er af høj kvalitet. Det er væsentligt for det liv som børnene lever nu og her, men forskning har også vist os, at højkvalitets dagtilbud betaler sig på sigt. Børn, der har oplevet højkvalitets dagtilbud, klarer sig bedre i skolen og senere i livet.

I Hedensted kommune har vi fokus på at skabe udviklende læringsmiljøer med nærværende og professionelle voksne, der, sammen med forældrene, skaber det bedste fundament for børnenes fremtid.

Arbejdet med kvalitetsudviklingen på dagtilbudsområdet er bygget op omkring en række kommunale tiltag samt lovpligtige indsatser, som uddybes senere i kvalitetsrapporten. Sammen bidrager de til at sikre og udvikle den pædagogiske praksis – til gavn for kommunens børn og unge.

⁵ Jf. Dagtilbudsloven § 1

Politik og strategi for dagtilbudsområdet

Læring i Dagtilbud påbegyndte i foråret 2016 en revidering af den eksisterende dagtilbudspolitik. Der er nedsat en arbejdsgruppe med fem institutionsledere samt lederen af dagplejen.

Dagtilbudspolitikken, der relaterer sig til kommunens sammenhængende børnepolitik og kommunens værdier, beskriver det grundlag, som arbejdet i dagtilbuddene er baseret på – herunder mission, vision og et pædagogisk grundlag. Sammen med politikken udarbejdes en strategi for, hvordan politikken operationaliseres i den pædagogiske praksis.

Ledere, medarbejdere, forældrebestyrelser og politikere har alle på forskellig vis været inddraget i processen.

Dagtilbudspolitikken og strategien forventes færdig i løbet af foråret 2017.

Sammenfatning af kvalitetsrapporten

Kvalitetsrapporten 2015-16 giver samlet set et billede af et tilfredsstillende niveau for kvaliteten på dagtilbudsområdet i Hedensted kommune. Dette afsnit giver en kort og overordnet opsamling af rapporten. De enkelte punkter uddybes desuden i rapportens øvrige afsnit.

- Det pædagogiske tilsyn, der er gennemført fra maj-oktober 2016, har vist et velfungerende dagtilbudsområde, hvor der i samarbejde med forældrene arbejdes engageret med børnenes trivsel, læring og udvikling.
- Alle dagtilbud arbejder målrettet og bevidst med de pædagogiske læreplaner og forstår og arbejder med temaerne som en helhed i forhold til børns læring og udvikling. Flere dagtilbud er i gang med en proces hvor læreplanerne kobles sammen med de øvrige indsatser på området, for på den måde at skabe sammenhæng i det pædagogiske arbejde.
- Dagtilbuddene arbejder bevidst med både centrale og lokale indsatser, hvor KLAR til Læring allerede har fået godt fodfæste blandt både medarbejdere og forældre. Det giver et fælles sprog og tilgang til at arbejdet med kommunens børn.
- Program for læringsledelse stiller skarp på læringsmiljøet og børnemiljøet i dagtilbuddene, som skal være med til at sikre god kvalitet. Kortlægningen viser først og fremmest at børnene trives. Resultatet viser, at der fremadrettet bl.a. skal arbejdes med barn-voksen relationen
- Et øget fokus på sprogindsatsen har betydet en stigning i antallet af sprogvurderinger, som er med til at give et mere tydeligt indblik i børnenes sproglige færdigheder. Derudover har dagtilbuddene i

højere grad målrettet deres sproglige indsatser og flere dagtilbud arbejder f.eks. med dialogisk læsning.

Samlet giver ovenstående et billede af et velfungerende dagtilbudsområde. Kvalitetsrapporten peger samtidig på nogle opmærksomhedspunkter, som Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene fremadrettet kommer til at arbejde med. Disse er beskrevet til hvert afsnit.

Et fælles træk for de beskrevne opmærksomhedspunkter er, at vi skal indgå i et kollaborativt samarbejde – det vil sige et samarbejde, hvor vi er fælles om at løse kerneopgaven. Det betyder, at uanset hvem vi samarbejder med, skal der skabes et lærende fællesskab, hvor vi er nysgerrige og reflekterende, og hvor kerneopgaven altid er i fokus.

Pædagogisk kvalitet i hverdagen

De nedenstående afsnit gennemgår de lovpligtige og kommunale indsatser, som er med til at udvikle og sikre kvaliteten på dagtilbudsområdet i Hedensted kommune.

De enkelte indsatser er kort beskrevet, hvorefter der følger en status på dagtilbuddenes arbejde med indsatserne. Afslutningsvis beskrives de opmærksomhedspunkter, som der fremadrettet skal arbejdes med.

Pædagogiske Læreplaner

I 2004 blev det vedtaget at alle dagtilbud skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan ud fra 6 temaer⁶, som skal skabe rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. De pædagogiske læreplaner skal være med til at sikre, at der arbejdes systematisk og bevidst med hele barnets udvikling, samt den pædagogiske praksis i dagtilbuddet.

Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling nedsatte i januar 2016 en mastergruppe for en styrket pædagogisk læreplan. Dette med henblik på en revidering af læreplanen. I juni 2016 udkom 'Master for en styrket pædagogisk læreplan' og efterfølgende har seks arbejdsgrupper haft fokus på at udfolde og opdatere de seks læreplanstemaer. 'Master for en styrket læreplan' sætter fokus på en øget sammenhæng mellem de seks læreplanstemaer, evaluering af læringsmiljøet og brede læringsmål.

Det endelige udspil forventes i det nye år.

Pædagogiske læreplaner i praksis

Dagtilbuddenes arbejde med de pædagogiske læreplaner blev drøftet og vurderet i forbindelse med den seneste tilsynsrunde.

⁶ De 6 læreplanstemaer er: Alsidig personlig udvikling, Sociale kompetencer, Sproglig udvikling, Krop og bevægelse, Naturen og naturfænomener og Kulturelle udtryksformer og værdier

Alle dagtilbud arbejder målrettet med læreplanstemaerne, som tænkes sammenhængende og i helhed. Temaerne tænkes ikke som isolerede, men som temaer, der overlapper hinanden og som hænger tæt sammen. I perioder, og særligt i forbindelse med dokumentationsarbejdet, arbejdes der mere fokuseret med et enkelt tema.

Dagtilbuddene vurderer, at det giver mening for personalet at arbejde med læreplanerne, og at den fælles uddannelse i pædagogiske læreprocesser⁷ har betydet, at de er blevet mere bevidste om læringsperspektiverne i de aktiviteter, der tilrettelægges for og med børnene. Samtidig er der kommet mere fokus på de voksnes rolle, og hvilken betydning den har for skabe læring og udvikling for børnene. Det vurderes at det gode arbejde omkring pædagogiske læreprocesser skal fortsættes og at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene vedholdende skal sørge for at sætte fokus på intention og den voksnes rolle i forhold til børns trivsel, læring og udvikling.

I forhold til at sikre et godt børnemiljø arbejder alle dagtilbud med at sikre et godt æstetisk, psykisk og fysisk børnemiljø, men også med at inddrage børnenes perspektiv og give børnene medbestemmelse. Dette vil fortsat være et opmærksomhedspunkt, for at sikre et godt miljø for børnene og som led i den nye reviderede læreplan.

Evalueringen af de pædagogiske læreplaner foregår i de enkelte dagtilbud på forskellige måder. Generelt arbejdes der godt med evalueringerne, men tilsynsrunden viser, at vi kan blive endnu bedre til at følge op på om børnene får det udbytte som var tiltænkt.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter for arbejdet med de pædagogiske læreplaner:

- Ministeriet for Børn, Undervisning og ligestilling kommer med et endeligt udspil for en styrket læreplan, som bl.a. betyder brede læringsmål

⁷ Hedensted kommunes ansatte både ledere og pædagogisk personale har gennem de sidste år gennemført uddannelse i Mediated Learning Experience, der har fokus på pædagogiske læreprocesser og den voksnes rolle i forhold til børns læring

- Børneperspektivet i dagtilbuddenes læringsmiljø – børnenes medbestemmelse og inddragelse
- Opfølgning på om børnene får det udbytte, der var tiltænkt.

KLAR til Læring

Udvalget for Læring godkendte d. 4. maj 2015 KLAR til Læring, som en fælles kommunal indsats på tværs af 0-16 års området. Udgangspunktet for KLAR til Læring er, at læring foregår hele tiden og er en tilgang til arbejdet med børn og unge i kommunen, hvor forældre og professionelle i fællesskab har et fælles ansvar for at styrke og udvikle det enkelte barns personlige og sociale kompetencer⁸.

Med afsæt i kerneopgaven er formålet med KLAR til Læring:

- at skabe et fælles sprog på tværs af hele 0-16 års området
- at øge bevidstheden om et fælles ansvar for børns læring og udvikling - på tværs af professionelle og forældre
- at skabe en fælles kultur med fokus på udviklingen af personlig og sociale kompetencer
- at skabe en fælles forståelse af vores kerneopgave (at alle børn bliver klar til uddannelse og job)

KLAR til Læring omsættes i praksis i de enkelte i institutioner. Derudover er der centrale arrangementer, der skal understøtte arbejdet i praksis og sikre videndeling på tværs af kommunen og faggrupper.

⁸ KLAR til Læring består af syv kompetencer: Robusthed, Behovsudsættelse, Nysgerrighed, Vedholdenhed, Automatisering, Selvregulering/selvdisciplin og Gode omgangsformer

KLAR til Læring i praksis

Hedensted Kommunes dagtilbud har siden sommeren 2015 arbejdet med KLAR til Læring, og har haft fokus på arbejdet med de syv kompetencer og inddragelsen af forældrene. Implementeringen af KLAR til Læring er således fortsat i proces og kommer til udtryk på forskellige måder i de enkelte dagtilbud.

I forbindelse med det pædagogiske tilsyn 2016 har hvert dagtilbud⁹ givet en vurdering af, hvorvidt KLAR til læring er forankret hos medarbejdere og forældre. Dagtilbuddenes vurdering ses i nedenstående figur*:

	I høj grad (4)	I nogen grad (3)	I mindre grad (2)	Slet ikke (1)	Gennemsnit
Medarbejdere	8	16	0	1	3,24
Forældre	6	14	4	1	3

Tabellen viser antallet af afgivne svar. Gennemsnittet viser en placering på en skala fra 1-4, hvor 1 er lavest og 4 er højest.

Figuren viser, at her ca. et år efter startskuddet, så vurderer dagtilbuddene, at KLAR til Læring er godt på vej til at være forankret hos forældre og særligt hos medarbejderne. Dette kan skyldes, at de fleste dagtilbud beretter, at arbejdet med de syv kompetencer falder i god tråd med den pædagogiske praksis, der allerede eksisterer. På den måde oplever medarbejderne, at KLAR til Læring giver mening, og at det er med til at kvalificere og sætte ord på den praksis, der allerede finder sted i dagtilbuddene. Dagtilbuddene udtaler, at det er med til at højne de faglige dialoger med både kollegaer og forældre. Det giver et fælles sprog både med forældre og andre faggrupper at tale om barnets udvikling.

De fleste dagtilbud har påbegyndt et arbejde med at tænke KLAR til Læring sammen med de pædagogiske læreplaner og udvikler skemaer, der kan tilgodeses arbejdet med begge dele.

⁹ De private dagtilbud er ikke direkte en del af KLAR til Læring, derfor indgår de tre private dagtilbud ikke i besvarelsen. Men de tre dagtilbud er orienterede om tilgangen.

Inddragelsen af forældre er et fokusområde som flere dagtilbud fremadrettet retter deres opmærksomhed mod, og langt de fleste forældre er blevet orienteret om KLAR til Læring i forbindelse med forældremøder. Derudover beretter flere dagtilbud, at KLAR til Læring kommer til at være en del af forældresamtalerne. I det daglige indgår kompetencerne i dialogerne med forældrene, og flere dagtilbud har synliggjort kompetencerne og arbejdet med dem via eksempelvis billeder, plancher, plakater.

Forældrene fortæller på tilsynsmøderne, at formålet med KLAR til Læring er tydeligt og giver et fælles sprog til at drøfte barnets udvikling med personalet i såvel dagplejen som daginstitutionerne. Forældrene viser stor interesse for KLAR til Læring og udtrykker ønske om dialog og inddragelse i deres barns udvikling.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter for arbejdet med KLAR til Læring:

- Forankringen hos forældrene – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene løbende er med til at sikre at tilgangen og budskabet i KLAR til Læring er genkendeligt og tydeligt hos forældrene, herunder understøtte forældrene med, hvordan de kan tænke KLAR til læring ind i hverdagen derhjemme og har fokus på at understøtte hjemmelæringsmiljøet
- Betydning og udvikling – at Læring i Dagtilbud undersøger hvordan dagtilbuddene erfarer, at KLAR til Læring har gjort en forskel for børnenes sociale og personlige kompetencer

Program for Læringsledelse

Læring i Dagtilbud deltager sammen med Læring i Skolen i et fireårigt forskningsprojekt 'Program for Læringsledelse'¹⁰. Sammen med 12 andre kommuner har Hedensted kommune tilsluttet projektet, hvoraf de i alt seks kommuner også deltager i dagtilbudsprogrammet.

¹⁰ Det er alene de kommunale daginstitutioner der deltager i Program for Læringsledelse

Det overordnede mål med dagtilbudsprojektet er at fremme børns læring, udvikling og trivsel gennem styrkelse og udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og den pædagogiske praksis. Dette gennem styrkelse og udvikling af de faglige kompetencer blandt det pædagogiske personale til planlægning, gennemførelse og dokumentation af pædagogiske aktiviteter – med udgangspunkt i de seks læreplanstemaer.

Program for Læringsledelse i praksis

I efteråret 2015 blev der gennemført en kortlægning i alle kommunens dagtilbud, hvor børn (4-6 år), forældre, medarbejdere og ledelse skulle vurdere daginstitutionens pædagogiske praksis og læringsmiljø.

Dette har givet den enkelte institution, og området som helhed, en brugbar viden omkring kvaliteten i kommunens dagtilbud. Det er en viden, der fortæller status, men som også peger på fremadrettede fokuspunkter, som vil have vores fælles opmærksomhed frem mod næste kortlægning, der finder sted i efteråret 2017.

Deltagelse i Program for læringsledelse har betydet at dagtilbuddene har arbejdet målrettet med deres egne kortlægninger, gennemført praksisnær kompetenceudvikling og drøftet strategier for den pædagogiske indsats.

Børneperspektivet

Som en del af læreplansarbejdet og i det pædagogiske arbejde generelt har vi et stort fokus på og interesse i, at tilbyde børnene et godt børnemiljø. Derfor har vi i kvalitetsrapporten valgt at belyse børnenes besvarelser fra kortlægningen.

I den gennemførte kortlægning er 869 børn mellem 4-6 år i kommunens daginstitutioner blevet spurgt om deres trivsel og miljøet i daginstitutionen. Som det fremgår af nedenstående figur, så viser kortlægningen, at næsten 88 % af børnene er glade for at komme i dagtilbuddet, at 80 % af børnene altid oplever at have nogen at lege med i børnehaven og at næsten 93 % af børnene oplever at have en god ven i børnehaven.

	Enig (4)	Lidt enig (3)	Lidt uenig (2)	Uenig (1)	Gennemsnit*
Jeg kan godt lide at være i børnehaven	88,00 %	7,6 %	1,8 %	2,7 %	3,8
Jeg har altid nogen at lege med, når jeg er i børnehaven	80,00 %	16,2 %	2,8 %	0,9 %	3,8
Jeg har en god ven i børnehaven	92,9 %	5,4 %	0,9 %	0,8 %	3,9

* Gennemsnittet viser en placering på en skala fra 1-4, hvor 1 er lavest og 4 er højest.

Ud fra børnenes besvarelser kan vi se, at børnene overordnet trives i kommunens dagtilbud, hvilket også afspejles i den samlede læringsrapport, hvor børnebesvarelserne fra Hedensted kommune ligger på gennemsnittet for de deltagende kommuner. Ud fra læringsrapporten er det dog værd at bemærke, at der internt i kommunen er spredning mellem kommunens dagtilbud, og at der områder, som kræver opmærksomhed, for at vi løbende styrker og sikrer et godt børnemiljø.

	Enig (4)	Lidt enig (3)	Lidt uenig (2)	Uenig (1)	Gennemsnit*
Jeg bliver aldrig drillet i børnehaven	46,7 %	38,7 %	8,9 %	5,7 %	3,3
Der er ingen, der siger grimme ting til mig i børnehaven	53,9 %	32,7 %	8,4 %	4,7 %	3,4
De voksne i børnehaven skælder mig ikke ud	62,9 %	26,00 %	6,3 %	4,8 %	3,5

* Gennemsnittet viser en placering på en skala fra 1-4, hvor 1 er lavest og 4 er højest.

Ovenstående figuren viser, at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene fremadrettet skal have fokus på relationen mellem barn og voksen og børnemiljøerne.

Kortlægningen er foretaget som den første aktivitet i Program for Læringsledelse, hvor et af formålene netop er at sikre et godt lærings- og børnemiljø for børnene.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter for arbejdet med Program for Læringsledelse:

- Professionelle læringsfællesskaber – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene tager et kollektivt ansvar for alle børns trivsel, læring og udvikling ud fra fælles værdier og visioner og en reflekterende og undersøgende praksis
- Relationen mellem barn og voksen – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene holder fokus på arbejdet med barn – voksenrelationen, således at vi ser en positiv udvikling i kommunen
- Fra data til pædagogisk praksis – at den tilgængelige data anvendes som afsæt for udviklingen af den pædagogiske praksis.

Sprogindsatsen

I følge Dagtilbudsloven skal børn i 3 års alderen, der er optaget i et dagtilbud, sprogvurderes, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering. I Hedensted kommune sprogvurderes de børn, hvor dagtilbuddet vurderer, at der er et behov for en særlig indsats. Til sprogvurderingen anvendes et digitalt sprogvurderingsværktøj. Sprogvurderingen giver et fingerpeg om barnets sproglige færdigheder, og hvor der evt. skal sættes ind med en styrket pædagogisk indsats. På

baggrund af sprogvurderingen placeres barnets sproglige kompetencer indenfor tre indsatsområder¹¹.

Normfordelingen¹² for alle børn i Danmark viser, at 5 % af landets børn falder i gruppen med behov for en særlig omfattende sproglig indsats. 10 % falder i gruppen, hvor der er behov for en mindre, men dog stadig fokuseret indsats. 85 % af børnene falder i gruppen, som har behov for en generel normal sproglig indsats.

Sprogvurderinger og sprogstimulering i praksis

I Hedensted kommune har der gennem de seneste år været en målrettet indsats i forhold til sprogarbejdet og brugen af sprogvurderingsværktøjet.

Generelt er der øget fokus på sprogarbejdet i dagplejen og daginstitutionerne, og det sproglige miljø er højt på dagsordenen i kommunens dagtilbud. Både i de daglige aktiviteter, men også i de tilrettelagte forløb, arbejdes der på at udvikle børnenes sprog på alle områder. De fleste dagtilbud har sproggrupper for de børn, der har brug for særlig sproglig støtte.

I dagplejen er der 55 tosprogede børn og de kommunale daginstitutioner er der 193 tosprogede børn. Tosprogede børn i de kommunale dagtilbud modtager på samme vis, som alle andre børn, sprogstimulering ud fra deres sproglige kompetencer.

Områderne Rask Mølle og Tørring har igangsat et projekt, hvor der arbejdes systematisk med sprogstimulering og hvor alle børn i dagplejen/ vuggestuen sprogvurderes og alle 3-årige børn sprogvurderes i børnehaven. Børn i særlig eller fokuseret indsats sprogvurderes igen som femårige.

Dette projekt følges tæt de kommende år.

¹¹ Indsatsområderne er: Generel indsats, Fokuseret indsats og Særlig indsats

¹² Normfordelingen stammer fra det Ministeriets sprogmateriale

Kvalitetsrapporten for 2013-2014 pegede på, at der var blevet gennemført for få sprogvurderinger. På den baggrund igangsatte Læring i Dagtilbud et målrettet arbejde, der havde til hensigt at øge fokus på sprogvurderingerne i dagtilbuddene. Enkelte dagtilbud er siden begyndt at sprogvurdere alle 3-årige børn.

Nedenstående figur viser, at antallet af sprogvurderinger steget over de sidste tre år.

	Antal sprogvurderinger		
	2016 ¹³	2015	2014
3-årige	193	204	84
Inden skolestart	112	62	16
Total	305	266	100

Fordelingen af de sprogvurderede børn i forhold til de tre indsatsgrupper varierer for de 3-årige og 5-årige, hvor den for de 3-årige ligger over normfordelingen og for de 5-årige ligger den meget tæt op ad normfordelingen.

Eftersom det ikke er alle 3-årige og 5-årige børn, der sprogvurderes, så giver denne fordeling ikke et reelt billede af børnenes generelle sproglige udvikling. Børn sprogvurderes når personalet vurderer, at der kan være tale om et barn med behov for en særlig sprogingdsats.

Projektet i Rask Mølle og Tørring vil være med til at give et mere præcist billede af arbejdet med børns sproglige udvikling.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter for arbejdet med sprogingdsatsen:

- Sammenhæng i sprogingdsatsen på tværs af tilbud – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene samarbejder med skolerne om at skabe kontinuitet og sammenhæng i sprogarbejdet

¹³ Oversigten viser antal sprogvurderinger pr. 1. november 2016

- Sprogurderinger – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene anvender sprogurderingerne, og bruger den viden der indsamles derfra til at målrette sprogindsatsen i dagtilbuddene
- Handleplaner – at dagtilbuddene systematisk udarbejder handleplaner med afsæt i sprogurderingerne og følger op på dem

Det pædagogiske tilsyn

Kommunerne skal ifølge Dagtilbudsloven gennemføre tilsyn med dagtilbuddene. I Hedensted kommune gennemføres det lovpligtige tilsyn hvert andet år. Det pædagogiske tilsyn er senest blevet gennemført i perioden maj-oktober 2016.

Læring i Dagtilbud fører tilsyn med de kommunale dagtilbud, de private dagtilbud og dagplejen. Derudover føres der tilsyn med kommunens USFO'er efter aftale med Læring i Skolen. Dagplejen fører tilsyn med den enkelte dagplejer og med de private passere.

Til den seneste tilsynsrunde blev den eksisterende ramme for tilsynet revideret og justeret, således at den rummer en tilgang med mulighed for at bruge tilsynet som dataindsamling til kvalitetsrapporten.

Nedenstående er en opsamling af tilsynet på to udvalgte områder, der ikke indgår i de øvrige afsnit.

Sammenhænge

Af den seneste tilsynsrunde fremgår det, at arbejdet med at skabe sammenhæng i barnets overgange har stor fokus hos dagtilbuddene. Dagpleje/daginstitution/ SFO/Skole arbejder for at sammenhængene opleves som trygge, og at der skabes kontinuitet mellem tilbuddene. Det er et område, som alle er bevidste om, men som fortsat kræver et fokus.

At sikre kommunens børns udvikling og trivsel er noget, alle er bevidste om og prioriterer højt. Det er en opgave og et ansvar som vi alle er fælles om, så derfor er det også naturligt at kommunens tilbud skal arbejde

sammen om at skabe sammenhænge i børnenes liv, som opleves trygge og håndterbare.

Tilsynsrunden viser, at vi kan blive endnu bedre til at samarbejde på tværs af tilbuddene. F.eks. hvordan sprogindsatserne, som vi igangsætter, har en effekt for børnene – også når de f.eks. forlader dagplejen eller daginstitutionen. Sådan at personalets samarbejde i endnu højere grad bærer præg af, at vi ved en fælles indsats understøtter og følger op på, at børn oplever gode overgange.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter i arbejdet med skabe sammenhæng mellem de forskellige tilbud:

- Sammenhæng mellem dagpleje/daginstitution/SFO/skole – at der i højere grad skabes en rød tråd i arbejdet med de syv kompetencer i samarbejdet mellem de forskellige tilbud
- Dialog om samarbejdet på tværs – at Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene løbende sikrer, at en dialog mellem dagpleje/daginstitution/SFO/skole.

Forældresamarbejdet

Dagtilbuddets arbejde med kerneopgaven skal også afspejle sig i samarbejdet med forældrene og i det øvrige samarbejde, som dagtilbuddet har med lokalsamfundet, foreninger m.m. Både dagplejen og daginstitutionerne vægter forældresamarbejdet højt. Målet og ønsket om at inddrage forældrene som aktive samarbejdspartnere bliver tydeligt f.eks. i forbindelse med KLAR til Læring.

Alle dagtilbud har aktive forældrebestyrelser, som ønsker at bidrage konstruktivt til samarbejdet omkring børnenes trivsel, læring og udvikling.

Flere dagtilbud beretter, at der er fokus på at nytænke kommunikationen med forældrene, f.eks. via Facebook, for på den måde at inddrage og delagtiggøre forældrene i dagtilbuddets arbejde.

Fremadrettede opmærksomhedspunkter i arbejdet med forældrene:

- Aktiv inddragelse af forældrene – at dagtilbuddene i tæt samarbejde med forældrene løbende sikrer inddragelse af forældrene samt et fælles ansvar for børns trivsel, læring og udvikling, blandt andet med afsæt i KLAR til Læring
- Hjemmelæringsmiljøet - At dagtilbuddene i samarbejde med forældrene understøtter børnenes læring og udvikling